

SAĞLIK SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARININ KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ALGILARI, KAMU-ÖZEL ORTAKLIĞI ÖRNEĞİ

Mustafa ERBİR¹

ORCID NO: 0000-0002-6887-1561

Araştırma Makalesi

Gönderi Tarihi: 19.05.2020

Kabul Tarihi: 12.06.2020

DOI:

Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

Özet

Bu araştırma sağlık sektörü çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada ayrıca sağlık sektörü çalışanlarının buldukları kurumlarda hangi düzeyde Kurumsal Sosyal Sorumluluk özelliklerine sahip oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma, Türkiye’de son dönemde sağlık sektöründe kamu özel ortaklığı bünyesinde faaliyet gösteren bir sağlık kuruluşunda yapılmıştır. Araştırmada veriler anket yöntemi ile toplanmış ve istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu sayede aynı kurumda çalışan hem özel sektör sağlık çalışanlarının hem de kamuya bağlı olarak görev yapan sağlık çalışanlarının ayrı ayrı Kurumsal Sosyal Sorumluluk düzeyleri incelenmiş olup, özel ve kamu karşılaştırması da yapılmıştır. Araştırmada ayrıca sağlık sektörü çalışanlarının, demografik özellikleri, kurumdaki görevleri ve çalışma statüsü açısından arasında anlamlı bir fark olup olmadığı dikkate alınarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak sağlık sektörü çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk düzeyinin demografik özellikler ve çalışma statüsü bakımından farklılık göstermediği fakat kurumdaki çalışma süreleri bakımından farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kavramlar: Sağlık sektörü, Sosyal Sorumluluk, Kurumsal Sosyal Sorumluluk

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY PERCEPTIONS OF HEALTHCARE EMPLOYEES, PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP EXAMPLE

Abstract

This study aims to determine the level of Corporate Social Responsibility of healthcare professionals. As another result of the study, it was aimed to determine the level of Corporate Social Responsibility of healthcare professionals in their institutions. The study was conducted in a health institution operating within the scope of public private partnership in the health sector recently in Turkey. In the study, data was collected with the survey method and statistical analyzes were done in the study. In this way, the Corporate Social Responsibility levels of both private sector healthcare professionals and public healthcare professionals in the same institution were investigated in order to make a private-public comparison. As another result of the study, Corporate Social Responsibility levels were determined by taking into account the demographic characteristics of healthcare professionals, their duties in the institution and their working status. As a result, it was concluded that the Corporate Social Responsibility characteristics of healthcare professionals did not differ in terms of their demographics and working status in the institution, but differ in terms of working time in the instituon.

Keywords: Health Sector, Social responsibility, Corporate Social Responsibility

¹ Öğr. Gör. Mustafa ERBİR, Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, mustafa.erbir@kayseri.edu.tr. Çalışma, "Sağlık Sektörü Çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Örgütsel Vatandaşlık Algularının İç Girişimcilik Düzeyleri ile İlişkisi" isimli hazırlanmakta olan Doktora Tezinden üretilmiştir. Tez henüz tamamlanmamıştır. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ali YILMAZ.

GİRİŞ

Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) günümüzde özellikle hizmet sektöründeki kurumsal firmaların olmazsa olmaz önceliklerinden biridir. Sağlık sektörü de bu kavramın önemini her geçen gün daha da arttığı hizmet sektörlerinden biridir. Gelişen teknoloji, dijitalleşme ve sağlık sistemlerini zorlayan gelişmeler sağlık uygulayıcılarını esnek çalışmaya ve eşgüdümlü bir şekilde faaliyetlerini sürdürmeye itmektedir. KSS kavramı da bu gelişmelerle başa çıkabilmek ve değişikliklere uyum sağlayabilmek adına sağlık çalışanının kuruma aidiyetlerinin ve sosyal sorumluluklarının gelişmesi için var olan bir kavramdır.

Sağlık sektöründe çalışan kişiler bizzat sağlık uygulayıcılarıdır. Çeşitli şekillerde görevlerini yerine getiren sağlık uygulayıcıları arasında klinik hizmetleri sunan hekim, hemşire, psikolog, diyetisyen, ebe, eczacı gibi sağlık çalışanları olduğu gibi klinik olmayan hizmetler sunan veri giriş elemanı, yönlendirme elemanı, güvenlik elemanı gibi işgörenler de mevcuttur. Bununla birlikte araştırmaya konu olan sağlık kuruluşu, bünyesinde hem kamu çalışanlarını hem de özel sektör çalışanlarını barındırmaktadır. Araştırmaya konu olan sağlık kurumuyla ilgili genel bir değerlendirme yapılacak olursa klinik hizmetleri sunan görevliler kamu görevlileri, diğerleri ise özel sektör çalışanlarıdır.

Dünya genelinde ve Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) kavramına yönelik yapılan çalışmalarda kavramın özellikle kurum imajı açısından büyük bir öneme sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada da bir özel kamu işbirliği modeli olan sağlık kurumu çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) algıları değerlendirilmektedir. Bu araştırmanın amacı, çalışanlarının KSS ile ilgili algılarını ölçerek yeni bir yapılanma olan kamu özel işbirliği bünyesindeki sağlık kurumlarında durum tespiti yapmaktır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı

Çalışmada ele alınan Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) kavramının literatürde çok sayıda tanımı vardır. Kotler ve Lee (2008, s. 2)’ye göre KSS “isteğe bağlı iş uygulamaları ve kurumsal kaynakların katkıları aracılığıyla toplumun refah seviyesini yükseltmek için üstlenilen bir yükümlülük” olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre KSS, çalışanın örgütün elinde bulunan kaynakları hem kendi menfaati hem de ait olduğu toplumun menfaati için gönüllü olarak kullanmasıdır (Kakabadse, vd., 2005, s. 281). Akgeyik (2007, s. 65) Kurumsal Sosyal Sorumluluğu, işletmenin topluma karşı olan rollerini, kendi isteğiyle idare etmesi anlamına gelen toplumsal bağlılığı olarak değerlendirir. Bir başka tanımda Ersöz (2007, s. 21) Kurumsal Sosyal Sorumluluğu, “kurumsal hesap verilebilirlik”, “kurumsal sorumluluk”, “kurumsal vatandaşlık” ve “kurumsal ahlaklılık”, gibi kelime gruplarıyla birlikte açıklamıştır.

KSS kavramı ile özel kuruluşlar, kamu kurumları, yerel yönetimler ve eğitim kurumlarının toplumsal her alanda sosyal sorumluluklarını yerine getirmesi için yönlendiren bir boşluk meydana gelmiştir (Saran ve diğerleri, 2011, s. 3734). Bu sayede işletmeler, topluma fayda sağlayan faaliyetlerle kendilerinin iktisadi, ahlaki ve yasal açıdan ödevlerini yerine getirmiş olur (Yağan, 2012, s. 3). KSS, işletmenin hem ticari alandaki yeniliklerini hem de tüketicilere ve topluma karşı görevlerini ifade eder (Luetkenhorst, 2004, s. 159). KSS, Sosyal çevredeki ilişkiler bütününde farklı seviyelerde ve kapsamlarda ele alınabilen karmaşık bir konudur. (Ayhan, 2009, s. 177). Bu nedenle KSS konusunun toplumdaki rolü her biri farklı bakış açıları sunan stratejik hayırseverlik, kurumsal vatandaşlık, sosyal sorumluluk gibi farklı kavramlarla temsil edilmiştir (Rangan ve diğerleri, 2012, s. 1). Bu karmaşık yapısı ve farklı boyutları (Rahim, 2013, s. 14) sebebiyle KSS kavramına yönelik oluşturulan tanımlar, Kurumsal Sosyal Sorumluluğa nasıl bakıldığı ile daha çok ilgilidir.

1.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramına Ait Boyutlar

Araştırmaya konu olan KSS boyutları Carroll (1991) tarafından geliştirilmiştir. Buna göre KSS yasal, ekonomik, ahlaki ve gönüllü olmak üzere toplam 4 boyuttan meydana gelmektedir (Carroll, 1991, s. 42). Çalışmamızda da bu sınıflandırma esas alınmıştır.

1.2.1. Ekonomik Sorumluluk

Ekonomik sorumluluklar işletmelerin kuruluş amaçlarından bir tanesidir. Kuruluşun sürekliliği açısından ekonomik sorumluluklar işletmeler tarafından uygulanmaktadır. Diğer sorumluluklar ekonomik sorumluluklara nazaran ikinci planda görülmekte, işletmenin hayatta kalması ve kaynakların mevcudiyeti ve artırılması ekonomik sorumlulukla doğrudan ilgilidir (Branco ve Rodrigues, 2007, s. 11; Brown ve Forster, 2013, s. 302). Firmanın kazancını maksimize etmesi, karlılığını arttırması, rekabette üstünlük kurması ve sürekliliği sağlaması kuruluşun en temel ekonomik sorumlulukları arasında yer almaktadır (Vural ve Coşkun, 2011, s. 72; Campbell, 2007, s. 947). Bu yüzden örgüt yönetimi bu boyuta büyük önem verir.

Ekonomik sorumluluklar bütün işletmelerin yapması gereken ana faaliyetleridir. Kurumun paydaş çevresi açısından ekonomik sorumluluk demek, karlılık demektir. Bunun yanında kurum personeline iyi ücret, kaliteli mal üretme, işletmenin geleceği için kaynak yaratma çalışması, ekonomik sorumluluğun bir gereğidir. (Çalışkan ve Ünüsan, 2011, s. 157). Buna göre, örgütler toplumdaki temel ekonomik birimlerdir. Diğer roller bu varsayım üzerinde şekillenmektedir (Jamali, 2008, s. 214).

1.2.2. Yasal Sorumluluk

KSS'nin bu boyutu, firmaların mali ve iktisadi hayatını devam ettirirken kanuni mevzuatın göz önünde bulundurulması gerekliliğidir. Süreklilik, sürdürülebilir kalkınma, doğayı ve çevreyi koruma (Henderson, 2007, s. 230), çevreyle ilgili etiketler, çevresel yönetim sistemi, iş ahlakı ve davranış kuralları, en iyi çevresel uygulamalar ve çevresel başarı kıstasları (Ayuso, 2006, s.209) gibi konular olarak ele alınmaktadır. Branco ve Rodrigues (2007, s. 11)'e göre işletmelerin yaşamını devam ettirebilmesi ve karlılığı aslında yasal sorumluluğuyla doğrudan ilgilidir.

Yasal sorumluluklar işletmelerden sosyal düzen için istenendir. Genel olarak yasal boyutta, yasalara uymak yeterli görülmektedir. Gerek bölgesel gerek ulusal seviyedeki işletmelerin yasalara uymak, işgörenleri hukuka uygun davranış sergilemeleri konusunda bilgilendirmek, hukuki yükümlülükleri tanımlamak ve bu prensipleri işgörenlere bildirmek (Carroll, 1991, s. 40) yasal zorunluluklardır.

1.2.3. Ahlaki Sorumluluk

İşletmelerin ahlaki sorumluluğu, yazılı olmayan standartlar, davranışlar ve sosyal çevreden dolaylı olarak kazanılan değerleri ifade etmektedir (Branco ve Rodrigues, 2007, s. 9). Örgütün yasal zorlayıcı olmadan doğru faaliyetlerde bulunmalarını sağlayan sorumluluk, ahlaki sorumluluğu oluşturmaktadır. Ahlaki boyut örgütler tarafından gönüllü faaliyetlere de yol açmaktadır, fakat daha çok gelişmiş toplumlarda firmalardan bu tür faaliyetleri yapması beklenir (Matten vd., 2003, s. 110). Bu şekilde kuruluşlar toplum içinde yer edinirler.

Aldatıcı ya da yanlış yönlendiren reklamlar, haksız rekabet, işgörenlerin uygun olmayan ortamlarda istihdam edilmesi vb. başlıklar kurumların ahlaki sorumluluk kapsamına uymayan işleyişler olarak değerlendirilir. Örneğin, dünyadaki doğal kaynakların ya da canlı çeşitliliğinin korunması ahlaki açıdan dikkate değer olan farklı bir konudur (Branco ve Rodrigues, 2007, s. 5). Konu ile ilgili ahlaki problemler kurumların itibarını yitirmelerine sebep olabilmektedir (Ural ve Tülin, 2003, s. 69). Bu durum işletmenin sürekliliğini de tehdit eder.

1.2.4. Gönüllü Sorumluluk

Gönüllü sorumluluk, sosyal çevre tarafından istenen, çeşitli sosyal ve kültürel amaçlara yönelik bir sorumluluktur. Gönüllü sorumluluk ahlaki sorumluluk gibi zorunlu bir faaliyet değildir. Fakat, bir beklenti olmamasına rağmen, yine de firmalar tarafından yapılması tercih edilen bir sorumluluktur (Matten vd., 2003, s. 110). Bu sorumlulukları yerine getirirken firmanın asıl amacı bulunduğu sosyal çevreye fayda sağlama ve katkıda bulunmaktır (Çalışkan ve Ünüsan, 2011, ss. 157-158). Gönüllü sorumluluğun temel varsayımı firmaların ve sosyal çevrenin birbirleriyle iç içe olmasıdır (Jamali, 2008, s. 215).

Gönüllülük boyutunda esas olan, işletmenin sosyal sorumluluk faaliyetlerine karşı duyarlı olması, bu faaliyetleri gönüllü olarak yapması ve bu durumun isgörenler tarafından doğru şekilde algılanmasıdır (Carroll, 1991, s. 41). Gönüllü sorumluluk kavramını güçlendiren bir uygulama da günümüzde giderek yaygınlaşan toplum gönüllülüğü uygulamasıdır. Bu uygulama da kurumsal vatandaşlığın yerleşmesinde etkili olmaktadır. Toplum gönüllülüğü, işletmenin tüm çevresinde gönüllü olarak desteklediği her türlü girişimlerdir. Bir mutfak şefinin genç annelere beslenme ve gıda bütçesini öğretmesi gibi verilen bir eğitim toplum gönüllülüğü faaliyetine örnek gösterilebilir (Kotler ve Lee, 2008, s. 172). Bu tür faaliyetler işletmenin toplum içinde yer edinmesi sürecini de hızlandırır.

1.3. Literatür Taraması

Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) kavramına bakıldığında literatürde sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu çalışmalara kısaca bakılacak olursa, KSS ve İş Tatmini ile ilgili yapılan bir çalışmada konaklama sektöründe faaliyet gösteren firmalar üzerinde araştırma yapılmıştır. Çalışmada KSS düzeyinin yüksek olmasının iş tatminine yönelik olumlu bir etki gösterdiği bulgularına ulaşılmıştır (Kim vd. 2018). Çalışma Güney Kore’de yapılmıştır. Farklı bir çalışmada KSS algısının kurumun marka imajına yönelik olumlu etkiler oluşturduğu sonucu elde edilmiştir Melo ve Galan, 2011). Üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bir başka çalışmada KSS algısı ile örgütsel özdeşleşme kavramları arasında olumlu bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır (Sen vd. 2006).

Kaya (2008) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, katılımcıların cinsiyet, kamu veya özel sektör çalışanı olma durumlarına göre KSS algılarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Aslantaş vd. (2012) üniversitede okuyan lisans ve önlisans seviyesindeki öğrencilerin KSS düzeylerine yönelik yaptığı çalışmada öğrencilerin KSS ile ilgili bilgilerinin olduğunu tespit etmiş ayrıca mevcut bilginin üniversite öğrencilerinin lisans ve önlisans seviyeleri arasında anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varmıştır. Toker ve Tat (2013), Devlet ve Vakıf Üniversite öğrencilerine yönelik Sosyal Sorumluluk ile ilgili düzeylerini ölçmeye çalışmış, sonuçta öğrencilerin sosyal sorumluluk kavramının işlevinden haberdar olduğu ve kavradığı sonucuna varmıştır. Köroğlu ve Ersöz (2015) yaptıkları bir çalışmada muhasebe çalışanlarının KSS algılarında yaş ve eğitim seviyesi açısından farklılık görülmediğini fakat çalışma süresi bakımından fark tespit edildiği sonucuna ulaşmıştır. Erdoğan ve Erdem (2017), “Hemşirelerin Bireysel Sosyal Sorumluluk Düzeyleri ile Yaşam Doyumları” başlıklı çalışmada katılımcıların, sosyal sorumluluk, gönüllülük, bilinçli çevre farkındalığı, sosyal ve kültürel yardımlaşma gibi konularda olumlu seviyede farkındalık sahibi oldukları sonucuna varılmıştır.

2. ÇALIŞANLARIN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ALGILARI

2.1. Araştırmanın Önemi, Amacı ve Yöntemi

Sağlık uygulayıcılarına yönelik yapılan bilimsel çalışmalar sağlıktaki gelişmelere de katkı sağlayıp birçok konuda farkındalık oluşturmaktadır. Fakat literatür incelendiğinde sağlık çalışanlarına yönelik yapılan çalışmaların yeterli olmadığı açıktır. Yapılan çalışmadaki amaç, sağlık alanında emek harcayan bireylerin KSS algılarını ölçerek hangi düzeyde KSS’ye sahip oldukları ve gösterdikleri farklılıkların incelenmesidir. Yaptığımız çalışma ile ilk olarak, fiziksel açıdan aynı ortamda görevlerini

yerine getiren kamu ve özel sektör bünyesinde istihdam edilen kişilerin KSS düzeyleri karşılaştırılacaktır. Araştırma, Türkiye’de son dönemde hızla yaygınlaşan kamu-özel modeli olan sağlık kuruluşlarından biri Yozgat Şehir Hastanesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek Caroll (1991) tarafından geliştirilen ve Özarslan (2006) tarafından Türkçe olarak kullanılan 20 sorudan oluşan 4 boyutu olan bir ölçektir. Çalışma sonucunda araştırmacı tarafından toplanan veriler SPSS istatistikî analiz programıyla analiz edilerek değerlendirilmiştir. Araştırma sonucu ulaşılan bulgular tablolarla verilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

2.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi

Bu çalışma sağlık uygulayıcılarını kapsamaktadır. Araştırma yapılan sağlık kuruluşu, kamu ve özel sektör işbirliği kapsamında işleyen bir sağlık kurumudur. Sağlık kurumunda toplam 2402 kişinin çalıştığı bilgisi alınmış olup ana kütlede örneklem seçilirken Sağlık kurumunda görevli kişiler arasında basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçim yapılmıştır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004: 50)’a göre araştırma ana kütle 2.500’den daha az ise %95 güven düzeyinde araştırmada en az 333 örneklem sayısına sahip olmak gerekir. Araştırmamızda toplam 452 kişiye anket uygulanmış ve örneklemin ana kütle temsil yeterliliği sağlanmıştır.

2.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma kapsamında dört adet hipotez geliştirilmiştir.

Hipotez 1: Özel-Kamu Hastanelerinde çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk algıları “Cinsiyet” farklılığına göre değişebilir.

Hipotez 2: Özel-Kamu Hastanelerinde çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk algıları “Medeni Durum” farklılığına göre değişebilir.

Hipotez 3: Özel-Kamu Hastanelerinde çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk algıları “Çalışma Süresi” farklılığına göre değişebilir.

Hipotez 4: Özel-Kamu Hastanelerinde çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk algıları “Çalışma Statüsü” farklılığına göre değişebilir.

2.4. Araştırma Bulguları

2.4.1. Katılımcıların Özelliklerine Yönelik Bulgular

Katılımcıların cinsiyet, medeni durum, çalışma süresi ve çalışma statüsü özelliklerine yönelik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Özellikleri

Çalışanların Özellikleri	Sayı	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kadın	290	64,2
	Erkek	162	35,8
Medeni Durum	Evli	214	47,3
	Bekar	238	52,7
Statü	Özel	161	35,6
	Kamu	291	64,4
Çalışma Süresi	1 yıldan daha uzun	339	75
	1 yıldan daha kısa	113	25

Katılımcılar cinsiyet dağılımı açısından karşılaştırıldığında, Erkek oranının %35,8 (162 kişi) kadın oranının ise %64,2 (290 kişi) olduğu görülmektedir. Kurumda erkek katılımcı sayısı kadın katılımcı sayısından daha düşüktür.

Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında bekar bireylerin %52,7 oranında (238 kişi), evli bireylerin ise %47,3 oranında (214 kişi) olduğu görülmektedir. Medeni durum dağılımına bakıldığında araştırmaya katılan evli ve bekar bireylerin sayısının birbirine yakın olduğu fark edilmektedir.

Katılımcıların kurumdaki çalışma statüleri incelendiğinde, kamu çalışanı %64,4 oranında (291 kişi), özel sektör çalışanı %35,6 oranında (161 kişi) olduğu görülmektedir. Kamu-Özel modeli kapsamında faaliyette bulunan sağlık kurumunda kamu çalışanları daha yüksek oranda araştırmaya katılım sağlamışlardır.

Katılımcıların kurumdaki çalışma süreleri açısından durumlarına bakıldığında %25 oranında (113 kişi) 1 yıldan daha az %75 oranında (339 kişi) 1 yıldan daha fazla süre kurumlarında çalıştıkları görülmektedir.

2.4.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algularına Yönelik Bulgular

Çalışma kapsamında kullanılan KSS ölçeğine yönelik güvenilirlik analizi yapılmış, güvenilirlik düzeyine yönelik bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ölçeği Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik Düzeyi	Toplam Sayı
0,749	20

Güvenilirlik analizi yapılmış ve Alfa değeri =, 749 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan değer $0,60 < \alpha < 1,00$ olması kullanılan ölçeğin güvenilir aralıklarda olduğunu gösterir (Kalaycı, 2014).

KSS Ölçeğine yönelik örneklemden alınan verilerin faktör analizi yapmak için uygun olup olmadığına yönelik “KMO ve Barlett” geçerlilik testinin sonuçları Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ölçeği Geçerlilik Testi Sonuçları

KMO Geçerlilik Testi		0,924
Barlett-Testi	Ki-Kare Değeri	3934,533
	Serbestlik	190
	P Değeri (Anlamlılık)	0,000

Yapılan analiz neticesinde KMO oranı, 924 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç veri setine faktör analizinin uygulanabileceğini göstermektedir. Anlamlılık değerinin P=,000 olarak bulunması da veri setinin geçerlilik konusunda yeterli düzeye sahip olduğunu göstermektedir.

Geçerliliği tespit edilen verilere faktör analizi yapılmış, ölçekte bulunan sorulara yönelik maddelerin veri setindeki ağırlığı göz önüne alınarak orijinal ölçekteki gibi toplam 4 boyutta toplandığı görülmüştür. 1. Boyut (Yasal Sorumluluk) açıklanan varyans 9,276, 2. Boyut (Ekonomik Sorumluluk) açıklanan varyans 39,081, 3. Boyut (Ahlaki Sorumluluk) açıklanan varyans 5,455, 4. Boyut (Gönüllü Sorumluluk) açıklanan varyans 4,771 olarak hesaplanmaktadır. 4 faktör altında toplanan bu 4 boyut toplam varyansın %58,583’ ünü açıklamaktadır. Tablo 4’te belirlenen boyutların isimleri, faktörlere ait

maddeler, faktör yükleri ve her bir boyuta ait açıklanan varyans değerlerine yönelik hesaplamalar verilmektedir.

Tablo 4: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar ve Faktör Adı	İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans
1. BOYUT Yasal Sorumluluk	“Kurumumuz, hukuki ve yasal düzenlemelere uygun bir biçimde çalışır.”	0,651	9,276
	“Kurumumuz, devletin ve yerel yönetimlerin koyduğu yasal düzenlemelere uyumludur.”	0,644	
	“Kurumumuz, yasalara uyan kurumsal vatandaş olarak tanımlanır.”	0,634	
	“Kurumumuz yasal zorunlulukları yerine getiren başarılı organizasyon olarak tanımlanır.”	0,618	
	“Kurumumuz, asgari düzeyde yasal gereksinimleri karşılayacak şekilde hizmet vermeye gayret eder.”	0,617	
2. BOYUT Ekonomik Sorumluluk	“Kurumumuz, kar elde etmeyi düşünmez.”	0,741	39,081
	“Kurumumuz, rekabetçi pozisyonu sürekli kılmaya çalışır.”	0,710	
	“Bu kurumda operasyonel verimlilik yüksek düzeyde gerçekleşir.”	0,685	
	“Kurumumuz, kar amacı gütmeyen başarılı bir organizasyon olarak tanımlanır.”	0,676	
	Kurumumuz, karını artırmaya yönelik çalışmaz.	0,625	
3. BOYUT Ahlaki Sorumluluk	“Kurumumuz, toplumun etik değerlerine uyumlu şekilde çalışır.”	0,807	5,455
	“Kurumumuzda, toplum tarafından benimsenen etik değerler kabul edilir ve bunlara saygı gösterilir.”	0,744	
	“Kurumumuz, örgüt amaçlarına ulaşmak için kabul ettiği etik değerlerden taviz verebilir.”	0,716	
	“Kurumumuzun, etik değerlere uygun iyi bir kurumsal vatandaş olarak tanımlanması önemlidir.”	0,589	
	“Kurumumuz, kurumsal bütünlük ve etik davranışın yasalara uymanın ötesinde bir şey olduğunu kabul eder.”	0,562	
	“Kurumumuzun, etik değerlere uygun iyi bir kurumsal vatandaş olarak tanımlanması önemlidir.”	0,446	
4. BOYUT Gönüllü Sorumluluk	“Kurumumuz, toplumun yaşam kalitesini artıracak gönüllü projelere katkı sağlar.”	0,612	4,771
	“Kurumumuz, toplumun yardım ve hayır beklentileriyle uyumlu faaliyetlerde bulunur.”	0,602	
	“Kurumumuzda, yöneticiler ve çalışanlar toplumsal faaliyete gönüllü olarak katılır.”	0,589	
	“Kurumumuz, güzel sanatlara ve sahne sanatlarına katkıda bulunur.”	0,572	
AÇIKLANAN TOPLAM VARYANS			58,583

KSS ölçeğine yönelik 4 boyuta ait güvenilirlik analizi Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ölçeği Faktörlerine İlişkin Güvenilirlik Analizi

Faktörlerin İsimleri	Güvenilirlik Düzeyi	Madde Sayısı
1. Yasal Sorumluluk Boyutu	0,573	5
2. Ekonomik Sorumluluk Boyutu	0,979	5
3. Ahlaki Sorumluluk Boyutu	0,549	6
4. Gönüllü Sorumluluk Boyutu	0,763	4

İlk olarak KSS ölçeğine güvenilirlik analizi yapılmış ve ,749 olarak hesaplanmıştı. Sonrasında yapılan faktör analizi sonucunda oluşan boyutlara da ayrı ayrı güvenilirlik analizi yapılmış ve faktörlerin güvenilirlik düzeyleri hesaplanmıştır. Analiz sonucunda 1. Faktör (0,979) yüksek derecede güvenilir, 2. Faktör (0,573) ve 3. Faktör (0,549) düşük derecede güvenilir ve 4. Faktör (0,763) ise oldukça güvenilir olarak hesaplanmıştır. Faktörlerin güvenilirlik düzeylerinin kabul edilebilir aralıkta olması elde edilen sonuçlardaki hata oranını en aza indirmektedir.

KSS ölçeğinde katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin betimsel istatistikî değerler hesaplanmış, Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Ölçekteki Sorulara Yönelik Betimsel İstatistikler

No	İfadeler	Ort.	Ss
1	“Kurumumuz, toplumun yaşam kalitesini artıracak gönüllü projelere katkı sağlar.”	3,23	1,095
2	“Kurumumuz, hukuki ve yasal düzenlemelere uygun bir biçimde çalışır.”	2,99	1,086
3	“Kurumumuz, toplumun etik değerlerine uyumlu şekilde çalışır.”	3,04	1,081
4	“Kurumumuz, devletin ve yerel yönetimlerin koyduğu yasal düzenlemelere uyumludur.”	2,60	1,188
5	“Kurumumuz, kar elde etmeyi düşünmez.”	3,53	1,083
6	“Kurumumuz, toplumun yardım ve hayır beklentileriyle uyumlu faaliyetlerde bulunur.”	3,69	,937
7	“Kurumumuzda, toplum tarafından benimsenen etik değerler kabul edilir ve bunlara saygı gösterilir.”	3,58	,972
8	“Kurumumuz, yasalara uyan kurumsal vatandaş olarak tanımlanır.”	3,54	,981
9	“Kurumumuz, örgüt amaçlarına ulaşmak için kabul ettiği etik değerlerden taviz verebilir.”	3,43	,977
10	“Kurumumuz, rekabetçi pozisyonu sürekli kılmaya çalışır.”	3,43	,997
11	“Kurumumuzda, yöneticiler ve çalışanlar toplumsal faaliyete gönüllü olarak katılır.”	3,32	1,022
12	“Bu kurumda operasyonel verimlilik yüksek düzeyde gerçekleşir.”	3,11	,814
13	“Kurumumuzun, etik değerlere uygun iyi bir kurumsal vatandaş olarak tanımlanması önemlidir.”	3,30	1,008
14	“Kurumumuz yasal zorunlulukları yerine getiren başarılı organizasyon olarak tanımlanır.”	3,24	,864
15	“Kurumumuz, güzel sanatlara ve sahne sanatlarına katkıda bulunur.”	3,30	,907
16	“Kurumumuz, kar amacı gütmeyen başarılı bir organizasyon olarak tanımlanır.”	2,69	1,129
17	“Kurumumuz, asgari düzeyde yasal gereksinimleri karşılayacak şekilde hizmet vermeye gayret eder.”	3,04	1,077
18	“Kurumumuz, kurumsal bütünlük ve etik davranışın yasalara uymanın ötesinde bir şey olduğunu kabul eder.”	3,12	1,015
19	“Kurumumuzun, etik değerlere uygun iyi bir kurumsal vatandaş olarak tanımlanması önemlidir.”	2,74	1,178
20	“Kurumumuz, karını artırmaya yönelik çalışmaz”	2,57	1,111

Tablo 6’da, katılımcıların verdikleri cevapların ortalama ve standart sapmaları gösterilmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplar arasında en yüksek ortalamaya sahip ifade 3,69/5,00 ortalamayla “Kurumumuz, toplumun yardım ve hayır beklentileriyle uyumlu faaliyetlerde bulunur” ifadesidir. İkinci en yüksek ortalamaya sahip ifade 3,58/5,00 değerle “Kurumumuzda, toplum tarafından benimsenen etik değerler kabul edilir ve bunlara saygı gösterilir” ifadesidir. Ortalama olarak en yüksek üçüncü değere sahip olan ifade de 3,54/5,00 değeriyle “Kurumumuz, yasalara uyan kurumsal vatandaş olarak tanımlanır” ifadesidir.

Buna karşın katılımcıların verdikleri cevapların ortalama değerleri incelendiğinde en düşük ortalamaya sahip olan ifade 2,57/5,00 değeriyle “Kurumumuz, karını artırmaya yönelik çalışmaz” ifadesidir. Yine ikinci derecede düşük ortalamaya sahip olan ifade 2,60/5,00 değeriyle “Kurumumuz,

devletin ve yerel yönetimlerin koyduğu yasal düzenlemelere uyumludur.” İfadesidir. Araştırmada üçüncü derecede en düşük ortalamaya sahip olan ifade 2,69/5,00 değeri ile “Kurumumuz, kar amacı gütmeyen başarılı bir organizasyon olarak tanımlanır” ifadesidir.

Bu sonuçlar katılımcıların KSS algılarının daha çok yasal ve ahlaki sorumluluk boyutlarının önde olduğunu fakat ekonomik sorumluluk açısından KSS algılarının daha düşük olduğunu göstermektedir.

2.4.3. Verilerin Dağılımına Yönelik Normallik Testi

Çalışmada elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği konusunda “Normallik Testi” yapılmaktadır. Yapılan normallik testi sonucunda elde edilen verilerin parametrik veya parametrik olmayan testlerle analiz edilmesine yönelik karar verilmektedir.

2.4.3.1. Ölçeğin Normal Dağılım Analizi

KSS ölçeğine yönelik normallik testinin yapılmasında örneklem değerinin $N > 50$ olmasından dolayı Kolmogorov-Smirnov normallik testi yapılmaktadır. Teste yönelik bulgular Tablo 7’de verilmektedir

Tablo 7: Normallik Testi Sonuçları

	Normallik Testi Sonuçları		
	İstatistik	Serbestlik Derecesi	P Değeri (Anlamlılık)
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	0,85	452	0,000

a. Lilliefors Significance Correction

Yapılan analiz neticesinde araştırma verilerinin normal dağılım sergilemediği ($p < 0,05$; $p = 0,00$) bulgusuna ulaşılmıştır. Fakat yalnızca p (anlamlılık) değerinin ölçü kabul edilmesi hatalı bir yaklaşım olacağından verilerin betimsel istatistiki değerlerine bakılmıştır. Normallik testinin betimsel istatistiki değerleri Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8: Normallik Testi Betimsel İstatistikleri

Normallik Testi Değerleri	İstatistik	Std. Hata
Ortalama	3,1171	,02020
Üst Değer	1,70	
Alt Değer	4,10	
Skewness (Çarpıklık)	,141	,115
Kurtosis (Basıklık)	-,061	,229

Tablo 8’ de verilen normal dağılım analizi ile ilgili betimsel istatistiki değerlerin basıklık ve çarpıklık rakamlarının +1 ve -1 arasında bulunması (basıklık değeri -0,061; 0,229 çarpıklık değeri 0,141; 0,115) sebebiyle, araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Araştırmanın sonraki kısımlarında KSS ölçeğine yönelik yapılacak analizlerde parametrik istatistiki analiz yöntemlerinin kullanılması konusunda karar verilmiştir.

2.4.3.2. Araştırmaya Katılan Bireylerin İncelenen Özelliklerine Göre Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ölçeği Ortalamalarına Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmanın konusu bireylerin cinsiyetine, yaşına, çalışma süresine ve çalışma statüsüne göre ölçüklere vermiş oldukları cevapların ortalamaları arasında anlamlı seviyede farklılaşma gösterip göstermeyeceğidir. Bu sebepten dolayı veriler analiz edilirken bağımsız örneklem t-testi uygulanmaktadır. Aşağıda Tablo 9'da ele alınan 4 değişkene göre farklılaşma durumları verilmektedir.

Tablo 9: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Puanlarına Ait Ortalamaların İncelenen Değişkenlere Göre Farklılaşma Durumu

Boyutlar	Değişken	N	\bar{x}	ss	t	sig.
Yasal Sorumluluk	Erkek	162	3,07	0,514	0,271	0,786
	Kadın	290	3,06	0,538		
Ekonomik Sorumluluk	Erkek	162	3,07	0,352	1,790	0,740
	Kadın	290	3,00	0,341		
Ahlaki Sorumluluk	Erkek	162	3,10	0,542	1,146	0,252
	Kadın	290	3,03	0,596		
Gönüllü Sorumluluk	Erkek	162	3,44	0,733	1,039	0,299
	Kadın	290	3,36	0,774		
Yasal Sorumluluk	Bekar	238	3,06	0,573	0,370	0,711
	Evli	214	3,07	0,475		
Ekonomik Sorumluluk	Bekar	238	3,02	0,358	0,576	0,565
	Evli	214	3,04	0,332		
Ahlaki Sorumluluk	Bekar	238	3,05	0,605	0,234	0,815
	Evli	214	3,06	0,547		
Gönüllü Sorumluluk	Bekar	238	3,38	0,78	0,186	0,853
	Evli	214	3,39	0,737		
Yasal Sorumluluk	1 den az	113	3,18	0,558	2,574	0,010
	1 den fazla	339	3,03	0,514		
Ekonomik Sorumluluk	1 den az	113	3,05	0,329	0,879	0,380
	1 den fazla	339	3,02	0,352		
Ahlaki Sorumluluk	1 den az	113	3,20	0,62	3,014	0,003
	1 den fazla	339	3,01	0,555		
Gönüllü Sorumluluk	1 den az	113	3,51	0,807	2,036	0,042
	1 den fazla	339	3,34	0,74		
Yasal Sorumluluk	Kamu	291	3,09	0,546	1,502	0,134
	Özel	161	3,01	0,494		
Ekonomik Sorumluluk	Kamu	291	3,04	0,351	1,157	0,248
	Özel	161	3,00	0,336		
Ahlaki Sorumluluk	Kamu	291	3,08	0,588	1,369	0,172
	Özel	161	3,01	0,555		
Gönüllü Sorumluluk	Kamu	291	3,43	0,757	1,661	0,097
	Özel	161	3,31	0,76		

Tablo 9 incelendiğinde, ilk olarak KSS boyutlarına yönelik cinsiyet değişkenine göre ortalamalar arasındaki farklılaşma durumuna bakılmıştır. Yasal sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$), ekonomik sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Yine ahlaki sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) ve gönüllü sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Bu değerlerle kadınlar ve erkeklerin cevaplarının ortalama değerleri arasında oluşan fark istatistiki açıdan anlamlı bir fark değildir. Çünkü hesaplanan anlamlılık (p) değerleri tüm boyutlarda %95 güven aralığında 0,05'ten daha büyük olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla araştırmanın 1. Hipotezi reddedilmiştir. Bu sonuçla birlikte sağlık çalışanlarının kadın veya erkek olması durumuyla KSS algılarının anlamlı derecede değişmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 9 incelendiğinde, KSS boyutlarına ilişkin medeni durum faktörüne yönelik yapılan analiz sonucunda yasal sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$), ekonomik sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ahlaki sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) ve gönüllü sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak evli bireyler ve bekâr bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan farklılık, istatistiki açıdan anlamlı bir fark olarak görülmemektedir. Çünkü yapılan analiz sonucunda hesaplanan anlamlılık (p) değeri %95 güven aralığında 0,05'ten daha büyük olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla araştırmanın 2. Hipotezi de reddedilmiştir. Yani, sağlık çalışanın evli veya bekâr olması durumu KSS algılarını etkilememektedir.

Tablo 9 incelendiğinde, KSS boyutlarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre yapılan analiz sonucunda ekonomik sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Çalışma süresi 1 yıldan daha az ya da 1 yıldan daha fazla olan çalışanların "Ekonomik sorumluluk" algılarına yönelik verdikleri cevapların ortalama değerleri arasında oluşan fark, istatistiki açıdan anlamlı değildir. Çünkü anlamlılık değeri 0,05'ten büyüktür.

Buna karşın çalışma süresi değişkenine göre diğer 3 KSS boyutlarına ilişkin değerler ekonomik sorumluluk ile ilgili hesaplanan değerden farklılık göstermektedir. Yasal sorumluluk ($p<0,05$) boyutunda 1 yıldan az ya da 1 yıldan fazla süredir çalışan bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan fark, istatistiki açıdan anlamlı bulunmuştur. Çünkü hesaplanan anlamlılık (p) değeri 0,05'ten daha küçüktür. 1 yıldan daha az kurumda çalışan bireyler, kurumun yasal sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda 1 yıldan daha fazla çalışanlara göre daha olumlu bir algıya sahiptirler. Bununla birlikte ahlaki sorumluluk ($p<0,05$) boyutunda da tıpkı yasal sorumluluk boyutunda ortaya çıkan sonuç gibi, 1 yıldan daha az ya da 1 yıldan daha fazla çalışan bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. 1 yıldan daha az kurumda çalışan bireyler, kurumun ahlaki sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda 1 yıldan fazla çalışan bireylere göre daha olumlu görüş ifade etmişlerdir. KSS boyutlarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre son faktör gönüllü sorumluluk ($p<0,05$) boyutunda 1 yıldan daha az ya da 1 yıldan daha fazla süre çalışan bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan fark, istatistiki açıdan anlamlı bulunmuştur. 1 yıldan daha az kurumda çalışanlar, çalıştıkları kurumun gönüllü sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda 1 yıldan fazla çalışan bireylere göre daha olumlu görüş ifade etmişlerdir.

Genel olarak bakıldığında, kurumda 1 yıldan daha az süre çalışan bireylerin kurumda daha uzun süre çalışanlara göre, kurumun sosyal sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda daha olumlu görüş beyan ettikleri görülmektedir. Dolayısıyla Çalışma süresi değişkeninde istatistiki açıdan farklılık tespit edildiğinden 3. Hipotez kabul edilmiştir.

Son değişken olan çalışma statüsüne yönelik bulgular Tablo 9'da incelendiğinde, hesaplanan değerler yasal sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$), ekonomik sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ahlaki sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) ve gönüllü sorumluluk boyutuna yönelik anlamlılık değeri ($p>0,05$) olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak kamu bünyesinde ve özel sektörde çalışan bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan farklılık, istatistiki açıdan anlamlı değildir. Çünkü hesaplanan anlamlılık (p) değeri %95 güven aralığında 0,05'ten daha büyüktür. Dolayısıyla araştırmanın 4. Hipotezi

reddedilmiştir. Bu durum aynı kurumda görev yapan kamu veya özel sektör çalışanlarının KSS algılarının birbirinden farklı derecede bir özellik taşımadığını ve benzer olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Çalışma kamu-özel işbirliği kapsamında faaliyette bulunan bir sağlık kuruluşunda yapılmış olup katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, çalışma süresi ve çalışma statüsü değişkenlerine göre verdikleri cevapların ortalama değerleri arasındaki farklılaşma tespit edilmeye çalışılmıştır.

KSS ölçeğine verilen cevapların ortalama değerinin cinsiyete göre farklılaşması durumuna bakıldığında kadınlar ve erkeklerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan fark istatistiki açıdan anlamlı bulunmamıştır. Bu durum sağlık sektörü çalışanları arasında KSS algısı bakımından kadınlar ve erkekler arasında dikkate değer bir farkın olmadığını gösterir. Günümüzde Kadınlar da erkekler kadar iş hayatına katılım göstermekte ve çalıştıkları kurumda organizasyonun her kademesinde görev alabilmektedir, bu yüzden KSS algısının kadınlar ve erkekler arasında dikkate değer seviyede farklılık göstermemesi normal bir sonuçtur.

KSS ölçeğine yönelik verilen cevapların ortalama değerinin medeni duruma göre farklılaşması durumu incelendiğinde evli bireyler ve bekâr bireylerden alınan cevapların ortalama değerleri arasında oluşan fark, istatistiki açıdan anlamlı değildir. Yani evli veya bekâr çalışanların KSS algıları bakımından dikkate değer bir farklılıkları bulunmamaktadır. Sağlık çalışanları özlük hakları ve aldıkları ücret bakımından evli veya bekâr olmaları durumuna göre değerlendirilmemektedir. Ayrıca kurumun sağladığı diğer sosyal ve mali imkânlar çalışanın evli veya bekâr olması durumuna göre değişmemektedir. Bu gibi faktörler dikkate değer bir farklılaşmanın tespit edilememesinin nedenleri arasında sayılabilir.

KSS ölçeğine yönelik alınan cevapların ortalama değerinin çalışma süresi faktörüne göre farklılaşma durumu incelendiğinde ölçeğe ait olan yasal, ahlaki ve gönüllü sorumluluk boyutlarında 1 yıldan az süre kurumda çalışan bireylerin ortalaması 1 yıldan uzun çalışanlara göre daha yüksektir. Yani kurumda çalışmaya yeni başlayan bireylerin KSS algıları daha yüksek değerdedir. Bunun sebebi, çalışmaya başlayalı kısa süre olan bireylerin işyerlerini daha çok sahiplenmesi buna ek olarak eski çalışanların çalıştıkları kuruma yönelik olumlu duygularının zamanla ortadan kaybolmasıdır. Bu sonuç kurum açısından olumsuz bir durumdur. Çalışma sonucunda ortaya çıkan bu bulgudan hareketle uzun süredir kurumda görev yapan bireylerin kuruma olan aidiyetleri açısından tekrar değerlendirilip önlemlerin alınması gerekmektedir.

KSS ölçeğine yönelik alınan cevapların çalışma statüsü faktörüne göre farklılaşma durumu incelendiğinde kurumda kamu çalışanı ve özel sektör çalışanı olarak verilen cevaplarda ortalamalar arasında oluşan farklar, istatistiki açıdan anlamlı seviyede değildir. Bu durum yeni yeni büyüyen ve çoğalan şehir hastaneleri projeleri bakımından olumlu bir sonuçtur. Çünkü aynı kurumda kamuda çalışan ve özel sektörde çalışan bireylerin KSS algıları arasında dikkate değer bir fark bulunmaması, beraber yürütülen iş süreçlerinin koordineli bir şekilde ve eşit düzeyde kurumsal menfaat gözetilerek yapılmasını sağlayacaktır.

Nihai sonuç olarak görülmektedir ki, zor şartlarda görevlerini yerine getiren sağlık çalışanlarının KSS düzeyleri ortalamasının üzerinde (3,5 / 5) bir seviyededir. Seviyenin daha da artırılabilmesi için sağlık yönetimi kavramının daha iyi anlaşılması ve sağlık kuruluşlarının sevk ve idaresinin daha profesyonel kişilerce gerçekleştirilmesi tavsiye edilir. Özellikle tıp bilgisi gerektirmeyen insan kaynakları yönetimi gibi bölümlerde, sağlık yönetimi veya benzeri bölüm mezunlarının istihdam edilmesi KSS düzeyini daha da artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akgeyik, T. (2007), İnsan Kaynakları Yönetimi Boyutuyla Kurumsal Sosyal Sorumluluk: (Bir Alan Araştırması), *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (52), 66-106.
- Ayhan, B. (2009), Siyasal İktisat ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 173-187.
- Branco, M. C. ve Rodrigues, L. L. (2007), Positioning Stakeholder Theory Within The Debate on Corporate Social Responsibility, *Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies*, 12(1), 5-15.
- Brown, J. A. ve Forster, W. R. (2013), CSR and Stakeholder Theory: A Tale of Adam Smith, *Journal of Business Ethics*, 112, 301-312.
- Campbell, J. L. (2007), Why Would Corporations Behave in Socially Responsible Ways? An Institutional Theory of Corporate Social Responsibility”, *Academy of Management Review*, 32(3), 946-967.
- Carroll, A. (1991), The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders, *Business Horizons*, July/August, 39-48.
- Çalışkan, O. ve Ünüsan Ç. (2011), Otel Çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısının İş Tatmini ve İşte Kalma Niyetine Etkisi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(2), 154-166.
- Ersöz, H. Y. (2007), *Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Anlayışının Gelişiminde Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşları*, İstanbul: İTO Yayınları, No. 36.
- Henderson, J. C. (2007), Corporate Social Responsibility and Tourism: Hotel Companies in Phuket, Thailand, After The Indian Ocean Tsunami, *Hospitality Management*, 228-239.
- Jamali, D. (2008), A Stakeholder Approach to Corporate Social Responsibility: A Fresh Perspective into Theory and Practice”, *Journal of Business Ethics*, 82, 213-231.
- Kakabadse, N. K., Cecile R. ve Linda L. D. (2005), Corporate Social Responsibility and Stakeholder Approach: A Conceptual Review, *International Journal Business Governance and Ethics*, 4(1), 277- 302.
- Kalaycı, S. (2014), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kim, H., Woo, E., Uysal, M. ve Kwon, N. (2018), The Effects of Corporate Social Responsibility (CSR) on Employee Well-being in the Hospitality Industry, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(3), 1584- 1600.
- Kotler, P. ve Lee, N. (2008), *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Çev. Sibel Kaçamak, Media Cat Yayınları.
- Luetkenhorst, W. (2004), Corporate Social Responsibility and the Development Agenda. The Case for Actively Involving Small and Medium Companies, *Intereconomics*, 39(3), 157-166.
- Matten, D., Crane, A. ve Chapple, W. (2003), Behind The Mask: Revealing The True Face of Corporate Citizenship, *Journal of Business Ethics*, 45(1), 109-120
- Melo, Tiago ve Jose Ignacio Galan (2011), Effects of Corporate Social Responsibility on Brand Value, *Journal of Brand Management*, 18, 423-437.
- Rahim, M.M. (2013), *Legal Regulation of Corporate Social Responsibility, CSR, Sustainability, Ethics and Governance*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Rangan, K., Chase, L.A. ve Karim, S. (2012), Why Every Company Needs a CSR Strategy and How to Build It, *Harvard Business School Working Paper*, No. 12-088.
- Saran, M., Coşkun, G., İnal Zorel, F. ve Aksoy, Z. (2011), Üniversitelerde Sosyal Sorumluluk Bilincinin Geliştirilmesi: Ege Üniversitesi Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi Üzerine Bir Araştırma, *Journal of Yaşar University*. 22(6), 3732-3747.

- Sen, S., Bhattacharya, C.B. ve Korschun, D. (2006), The Role of Corporate Social Responsibility in Strengthening Multiple Stakeholder Relationships: A Field Experiment, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 34(2), 158- 166.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L.S. (2001), *Using Multivariate Statistics* (Fourth Edition), Boston: Ally and Bacon.
- Ural, T. ve Perk, H. G. (2012), Tüketici Temelli Marka Değerinin Kişisel Bilgisayar Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi: Antakya’da Bir Çalışma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 11-26.
- Vural, Z. Beril A. ve Coşkun, G. (2011), Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1, 61-87.
- Yağan, A. Ö. (2012), Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri İçin Tasarlanan Videoların Göstergebilimsel Çözümlemesi: HAYTAP ve BGD’nin Empati Videosunun Çözümlemesi, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication–TOJDAC*, 2, 1-12.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004), *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.